

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGETYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61/III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 ft.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számítottak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

A márcziusi nemzeti ünnep.

A nagy napot, a magyar nemzet örök ünnepét, márczius 15-két városunk is méltóan megünneplelte.

Az ünnepély vezető és éltetőjeleme természetesen a fiatalság volt.

De polgárságunk is ünnepelt; a házak fel voltak lobogóva s nem hiányzott a nemzeti zászló középületeinkről sem. Az ünnepélyen a hatóság, a városi tanács is kellőképpen és kellő díszben képviselve volt. És ott voltak a nagy idők agg tanúi is, a negyvennyolczas honvédek, kiknek — méltóan — elsőbbség adatott a 9 órakor kezdődő szent miséhez induló memetben. A Nagy boldogasszonyról nevezett templomban tartott nagy mise után a közönség az akadémiái ifjuság által rendezett matinéra üzönlött.

Az ünnepélyt itt Zivuska Jenő ifjusági köri elnök nyitotta meg hatalmas szép hazafias beszédjével. Az ünnepi beszédet, a »Talpra magyar« eléneklése után Szeőke Imre akadémiái polgár tartotta és nagy hatást ért el lelkesítő beszédjével. Ezután Kralovánszky Imre elszavolta »Szent nyomok a csatasíkon« költeményét. Ezt követte az akad. énekkar által előadott »Győzelmi dal«, majd Nagy Imre olvasta föl Zivuska Jenő emlékbeszédét és Tiefenthaler Edgár szavolta el a »Szabadság napja« című költeményét és végezetül a közönség által állva végighallgatott »Hymnus« eléneklése zárta be a szép, lélekemelő ünnepélyt.

Délután az akad. ifjuság, nagy közönség kíséretében, a kereskedői ifjúsággal együtt Hegybányára vonult, hol a menetel Dankó Endre hegybányai segédtanító hazafias szavakkal üdvözölte, mire Hosztek Ede akad. hallgató válaszolt. Ezután a hegybányákkal megszaporodott menet a temetőbe vonult az ottan nyugvó honvédek sírjához, hol az ifjusági dalkör Chodora Károly karmester vezetése mellett Bajza »Apotheozis«-át dalolta el és Westhoff Károly akad. hallgató a »Talpra magyar«-t szavolta el. Ezt követte Ganzer László akad. hallgató ünnepi beszéde, mely sötétebb színben tüntette fel a hazafias lelkesedés mostani állapotát, mint az a jól átgondolt valóságnak megfelel. Még elszavolta

Wéssey Mihály az »Apotheozis«-t és a dalkör elénekelte a »Hymnus«-t, mire a menet visszafelé vette útját.

Este 8 órakor volt a vidádó nagytermében az akad. ifjuság estélye, melyen polgárságunk és hatóságaink, hivatalaink is képviselve voltak és a mondott hazafias érzelmű beszédek az ünnepi hangulatot emelték.

Igy hát városunkban is a nagy naphoz méltóan folyt le a félszázados emlékünnap, mely míg e hazában magyar szív dobog, örök időkben, mindkoron ünnepeltetni fog!

Hodrusbánya ünnepe.

Hodrusbánya lelkes, hazafias közönsége márczius idusát, az ötven éves évfordulón, lelkesen s szépen ünnepelte meg.

A hodrusbányaiak büszkeségét, drága kincsét, honfui oltárát képező honvédsírnál folyt le a magasztos ünnep, melyen részt vett majdnem az egész kül-utca közönsége kor, nem és nyelv különbség nélkül.

Hosszu menetben vonult ki a nagy közönség a fellobogózott utcából a honvédemlékhez. Az összes iskolák tanulói, az egész intelligencia és sok-sok tót nyelvű magyar bányász. Szép volt látni a nagy közönséget, amint a háromszínű lobogókkal kivonult, s szívemelő volt hallani, mikor a szükvölgy fenyő koszoruzta hegyfalai vízhangozták az »Isten áld meg a magyart« ezer ajkról elhangzó hangjait.

A honvéd-emlék és a hét névtelen hős sírját koszoruk díszítették, melyet a hodrusi honleányok hazafias kegyelele tett oda.

Oltár volt az a sir, a szabadság az igaz hazafiai érzés oltára, mely körül csendben s buzgóan hallgatta végig a nagy közönség a kis leánykák égbeszálló énekét, az »Isten áld meg a magyart«, a Puskás József szép, lelkes hangú magyar ünnepi beszédét, a Priviczky Adám tót nyelven, érzessel előadott hazafias szavait és a Gerengay Pál ez alkalomra irt és tűzzel előadott verses beszédét.

Megható és felemelő volt mikor a szandriki ezüstgyári munkások küldöttsége ezüst babér koszorut helyez a honvéd emlékre. A küldöttség szónoka Wilfinger

E czézből szükséges a betegnek lehető tiszta, ozondu, üde pormentes állandó szellőztetéssel ellátott lakás, a beteg sok időt töltsön a szabadban, a verőfényes napon sütkezzenek még télen át is, s meg kell ótalmozni szélől, ködös levegőtől. A beteget megerősítve a hideg iránt meg kell edzeni.

A köpetet gondosan jól záró edényben kell meggyűjteni, nem szabad megengedni a lakásban vagy szabadban szerteszórni, vagy ruhákban felfogni, az összegyűlt köpetet meg kell semmisíteni.

A beteget erősen tápláló és állandóan változatos ételekkel kell tartani, e czézből főtáplálék a tej és tojás húsa, a táplálkozást mindenáron kell erőszkolni, többszöri étkezés és éjjel a tej ivása elengedhetlen követelmény; a test súlyát 2—2 hetenkint ellenőrizni kell, a megerősítő mozgás, munka vagy egyéb fárasztó foglalkozás kerülendő.

A beteg kedélyét különféle szórakoztatásokkal állandóan vig hangulatban kell tartani, a betegség gyógyíthatósága iránt fel kell a bizalmat keltetni és azt folyton ébren tartani, a beteg csüggedését még visszaesési esetekben is meg kell szüntetni. A kezelő orvosnak ez a legfontosabb és leghálásabb foglalkozás!

Lázás állapotban a betegeknek meghatározott diéta és állandó nyugalmat kell parancsolni, s a lázokat gyógyszeres kezelés segélyével le kell küzdeni. A köhögést csillapítani csak akkor kell, ha az kínzóvá vált, erre szükség van, hogy a tüdőváladéka kiürödjön, azonban igen hálás lesz az eredmény, ha a beteget megszoktatjuk arra, hogy a nap csak bizonyos szakában reggel, délben és este köhögjenek, így a beteg tüdőnek hasznos nyugalmat biztosítunk.

Ezen vázolt gyógyítást ma a legszebb eredményekkel az ugynevezett sanatoriumokban végzik, a sanatoriumok többfélék, magas hegyeken fekvők, hol a lég tiszta, portalan állapota ozonússága a sugárzó nap melegével játsza a főszerepet 1000—2000 méter tengerszin feletti magasságban vagy alacsonyabban

Béla szivből jövő szavai »mi az idegenek tisztelettel hajlunk meg e haza szabadságáért elvérzett hősök emléke előtt« zúgó éljenzésbe vesztek el, a lelkesedés, a hazafiai meghatottság őszinte éljenzésébe.

Emelte az ünnep becsét az is, hogy jelen volt Kopasz József nyolczvankét éves, agg tanító is, aki hatvankét év óta tanít s a ki 1849-ben daczára a szigorú tilalomnak és az életveszélynek személyesen temelt el az elesett honvédeket, sirt ásván nekik s beszentelvéen őket.

Este az ünnepélyt a városi vendéglő nagytermében társas vacsora követte, hol a most alakult kaszinó tagjai megvendégelték a nagy időknek, s a szent harcznak még élő tanuit és harczosait.

A ki látta ez ünnepet, a ki látta mint lelkesült még a nem magyarajku hazafi is, az azzal az erős meggyőződéssel telt el, hogy a hol haza, a szabadság szeretete oly erős, a hol a multak nagy alakjaiért úgy tudnak lelkesedni, ott jövő, boldog jövő várja a nemzetet, a magyart.

Bányász népünk.

»Wo ist des Bergmanns Vaterland?« — »Hol van a bányász hazája?« Ez a régi német bányász dal jut eszünkbe, a midőn a mi bányász népünkről, városunk fenntartó népeleméről akarunk szólni.

A bányász hazája — így mondja a régi dal — az egész világ; működési tere a föld borzadályos mélysége. És míg ő, életének mindennapi koczkázásával keresi nehéz kenyerét, felszi re hozva az ezüstöt, az aranyat, a kincset; addig munkája eredményét mások, a gazdagok élvezik.

És e nép, melynek hazája állandólag az egész világ mégis csak talál szűkebb körü otthont, talál jó, igazi anya hazát.

Igy áll ez itt minálunk Selmeczbányán, a bányász legősibb fészkeben is.

Hazát, jó hazát talált itt a bányász; oly hazát talált itt, mely megóvja érdekeit, mely létképességét is — lehetne mondani jólétét — biztosítja.

Több mint 4000 bányamunkás él és talál aránylag jó keresetet városunkban és legközelebbi szomszédságunkban.

E munkássereg néhány évtized előtt elszomorító, rettenetes degenerálásnak sietett elébe. Dult köztük

fekvő helyeken 300—1000 méter magasságban, vagy teljesen sikon is.

A sanatoriumok rendszeren szélcsendes helyeken, hegyoldalak vagy völgyekben erdődus vidéken távol lakott területektől épülnek, s úgy vannak felszerelve, hogy a beteg még tél idején is lehető sok időt tölthet a friss levegőn és a téli nap fényét és melegét élvezheti.

Vannak a tüdővésztes gyógyításra klimatikus gyógyhelyek a melegebb égtájakon, mint Olaszország és Franciaország déli tengerpart vidéke, a földközi tenger szigetei, Corsica, Sardinia, Sicilia, Baleari szigetek, a Madeira szigetek, majd éjszak Afrika, Cairo stb. hova az utazást jól tűró és vagyonosabb betegek mehetnek s ezen helyeken az enyhe télen át a szabadban lehető sok időt tölthetnek, s a tiszta levegő gyógyító hatását bőven kihasználják.

A sanatoriumos gyógyítással 3—4 hónap alatt a betegséget megszüntetni nem lehet, arra sokkal több idő kell, de ily intézetekben, vagy a klimatikus gyógyhelyeken megerősödik a test, a betegek sulyban gyarapodnak, s a betegség irányában fokozódott ellenállási képességet és betegségük gyógyíthatósága iránt bizalmat nyernek, megtanulják, megszokják a tisztaságot, és a szabad levegő fontos szerepét, s midőn a sanatoriumból haza kerülnek, lakásaikon is törekszenek a sanatoriumos gyógyhatányokat létesíteni és kihasználni.

A betegség kezdetén a gyógyulás fényes eredménnyel szokott járni, az előre haladottabb állapotokban már nincs biztos eredmény, a súlyos esetek sanatoriumos kezelésre nem alkalmasak.

Városunk fényes erdeiben ily sanatorium megtelepítésére volna elég alkalmas hely, hol szélmentesség tiszta bővizű forrás található.

Dr. Tóth Imre.

(Vége.)

A tüdő-tuberculosis, tüdősorvadás betegségről.

— A »Selmeczbányai Hetilap« eredeti tárczája. —

Előadta: Dr. Tóth Imre a selmeczbányai természet-tudományi és gyógyászati egylet 1898. évi február 12-én tartott gyűlésén.

(6)

Folytatás

A mi a tüdővész orvosszerekkel való kezelését illeti, azt ily módon még meggyógyítani nem tudjuk, nem ismerünk gyógyszereket, melyekkel a Koch-féle bacillust tönkre tehetnénk.

Dr. Kochnak 10 év előtt feltalált tuberculín szere teljesen kudarcot vallott, nem kevésbbé mutatkozik hatásosabbnak újabb ajánlott szere vagy a Margliano-féle serum. Azonban a mindennapi tapasztalás, a bonczasztalnál talált gyógyulási esetek határozottan feljogosítanak arra, hogy a tüdővészszel szemben a sikeres küzdelmet, a gyógykezelést eredménnyel felvehetjük. Sajnos már akkor nem midőn a tüdőkből oly nagy fokuak a roncsolások, s a szervezet annyira aláhanyatlott, hogy a roncsolások jóvátétele, s az elcsigázott beteg megerősítése lehetetlenné vált. A bacteriologus vizsgálat által a gyanus vagy phisikai tünetekben felismert betegséget biztosan megállapíthatjuk már a betegség korai stádiumában, ekkor nemcsak a továfajlódást korlátozhatjuk, hanem hosszabb időn át tartó helyes kezeléssel a gyógyulást is elérhetjük.

Ily eredményeket a diaetheticus kezeléssel érhetünk el.

A beteget oly életviszonyok közé kell helyezni, hogy egészsége lehetőleg minden a betegségre káros körülmény behatásától megóvassék, más kintetben a táplálkozást javítjuk, s így a testnek ellenállási képességét fokozzuk, végre a beteget az időviszontagságokhoz megedzük.

a társadalmi elhanyagoltság; pusztított köztük a betegség — az ugynevezett bányász-aszály.

És ime most.

Bányász népünk, ha kellőleg dolgozik és feladatát komolyan teljesíti, tisztességesen megélni képes.

Gyermekeik neveléséről annyira gondoskodik, hogy nem egy esetben a bányamunkás fiából kiváló, külön főbányahivatalnok vagy más nagyobb rangú tisztviselő lesz!

Társadalmi állapotában egyenjogositva van. Államunk kormányára éppen oly befolyást gyakorol, mint bányatisztviselői, felebbvalói.

Egészségügye hatalmas javulásnak indult. A bányász, melynek okait és gyógykezelését Dr. Tóth Imre bányakerületi főorvos felismerte és illetőleg a gyógykezelést sikeresen alkalmazta, majdnem egészen szűnő félben van.

A bányamunkásaink egészségét irtó és romboló mérég, a pálinka ivás ellen, melyről nem értjük, hogy a kormány egyáltalán e népmérgezésnek elejét nem tudja venni derék lelkészeink, köztük különösen Hlavathi József káplán, ki dörgő hangjával sohasem mulasztja el az ellen prédikálni, irtó háborút viselnek... Szóval minden megtörténik, hogy békés érzelmű bányász népünk léteérdeke és testi java a mennyire lehet megóvassék.

De nem is talál közöttük talajt sem a nemzetiségi, sem az állam és rend felforgatására irányuló törekvés.

Sokkal okosabb, sem hogy ezen tévtanokra, hederitene.

Tudok közvetlenül általam tapasztalt eseteket, a midőn bányamunkásainknak nemzetiség (pánszláv) és szociális igaztató sajtó-termekek küldettek és ők azzal küldték vissza: „mi ilyen bolondságokra nem adunk”, hogy tót nyelven idézzük: „na taki blazni veczi mi nye dame nics”.

Tehát e nép még jó, hazafias érzelmű és érin-tellen az ámitó befolyásoktól.

Ily állapotban meg is kell tartanunk és meg kell őriznünk!

Hiszen több mint 4000 állampolgárról van szó! De hisszük, meg is lesz őrizve!

Péchy Antal, felejtethetetlen volt bányagazgatónk, kit a tótajku bányász nép „nás otecnek”, a „mi apánk-nak” nevezett, kezdte meg azon irányú üdvös működését, hogy e munkás sereg nem a nagy világot, hanem e kis hazát a magyar hazáért tekintse nagy hazájának és együtt érezzen a magyar állam alkotó elemeivel.

E nagy hazafias törekvésében követte őt Hülli József most már nyug. bányagazgató és követi jelenlegi derék szeretett bányagazgatónk, Svehla Gyula is.

Igen ám, de ha azok a szomorú következmények melyek az ezüst árának rohamos csökkenésénél mármár érezhetővé váltak bekövetkeztek volna... hová lettünk volna?!

Hol talált volna-e 4000-nél több bányamunkás állandó keresetet, öregségére biztosított, nyugodalmat megélhetést?!

Hogy az ezüst bányászát és így bányáink művelése abban nem hagyatott, ezért elhervadtatlan, örök dicséret illeti meg kormányunkat, mely jeles, bölcs szakértői tanácsára, köztük: Gränzenstein Béla, Hülli József, Belházy, Szathmáry, Farbaky stb. a bányaművelés folytatásáról, többé már nem finansziális, hanem nemzetgazdasági szempontokból elhatározta és ez által egy számtal tevő népelemnek létlehetőségét továbbra is megadta.

De elismerést érdemelnek azok is, kik e sikeres munkánál, mint kisebb tényezők közreműködtek: a nehéz feladatot teljesítő derék bányatisztek és altisztek kik, hol kell, eréllyel, hol lehet, jószággal és humánus elbánással vezetik helyes és jó utakon a sok oldalról félrevezetésnek kitett bányamunkásokat.

Az arcz.

— A „Selmezbányai Hetilap” eredeti tárczája. —

Unalmas barna felhőket tologatott felénk valaki ott fenn az égen, mintha észrevette volna, hogy mi mulatunk legjobban a Kalvária-hegy tulsó oldalán. Egyre sötétebb lett az ég, csak az északi oldalról, a Garam felől szűrődött felénk annyi világos ág, hogy össze tudtuk szedni a hegedűinket, poharakat. Azután utcu fölkavarodott az egész vasárnapi banda s iparkodtunk gyorsan hazafelé, hogy tető alatt költünk el az uzsonna maradványt.

Alig értük el az országot, már pattogott az angyalkák gyufája a barna égboltozaton. Mindig elmaradtam, a mint ezt a pajkos tűzijátékot néztem.

A pajtásaim befértek kosarastul-hegedűstül a koremszoroshoz, hogy kifizessék a bor árát, engem ország-utórzőnek kinn hagytak.

Megtámaszkodtam egy sziklának és farkasszemet néztem az éggel. Két helyen villogtatta és hunyorgatta a szemét, épen a fejem fölött.

A gyufa pattogtatás muladozott, két pont gyullt ki helyette. Váltakozva villantak meg és röpítették egymásfelé haragos sugaraikat.

A két delejes sark egyre sebesebben villogott és aludt el, egyre közelebb ért egymáshoz.

Most már igazán azt hittem, hogy egy örült barna kovácslegény rejtentően széles arca bámul reám onnan felülről. Ugyan jó kedve lehet, hogy ilyen ideges fintorgatásokat csinál.

De megbánta, keserves könnyeket kezdett potyogtatni s elkergette egyedüli őszinte bámulóját — a koremszóra.

Hányszor jut eszembe ez az esti kép, ha az emberi arcokat vizsgálom!

Nem mondhatnám épen, hogy a leányoké a legérdekesebb. Sem a barna szem heves tüze, sem a kéknok szelíd lángja nem az, mely a legélelkebb benyo-

Egy nagy családot képez itt a bányász népe, mely a magyar állameszméhez, a magyar hazához való hű kapesát ép úgy őrzi és érzi, mint a hogy irtozik minden felforgatásra törekvő külfolyásoktól.

És mily okosan, józanul cselekszi ezt a bányász! Megelégedett helyzetét biztosítja által önön magának, családtagjainak. Hazája többé nem a nagy világ, de ez a mi drága, imádott magyar hazánk, mely gondoskodik létéről és érdekeinek megóvásáról.

És e hazában neki is, „élni és meghalni kell.” És ez ne legyen soha, de soha se másként!

Tartsa meg bányásznépünk, városunk fenntartó népeleme továbbra is, örökké józan, érett felfogásu magatartását, tántoríthatatlan hazafias érzelmeit, családi összetartózkodását, és akkor mindenkoron a „jó szerencse” lesz véle! Zárja el a fileit az ámitó, népbolondító és csak elégedetlenséget, izgalmakat, keserveket és véghetetlen boldogtalanságot okozó, lelketlen külfolyások elől! Hallgasson vezetőikre és induljon ezek után, hiszen ezek, mint családők, családtagjaik iránt csak őszinte szeretettel és a legjobb indulattal viseltetnek.

Íde ne merészelje betenni rútl lábát az a minden holdóságot felbolygató sötét démon, mely ördögi hatalmába tudta keríteni hazánk más vidéki sajnálatra méltó földmivelő munkásait.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hírek. Szathmáry Béla pénzügy-miniszteriumi tanácsos, a bányászati osztály főnöke tegnapi szombaton vissza utazott Budapestre. — *Farbaky István* országgyűlési képviselőnk néhány napi it tartózkodás után Budapestre utazott. — *özv. Ocsoszy Vilmosné* néhai Ocsoszy Vilmos volt polgármesterünk özvegye, lányával Abáziába utazott.

— József napja a városházán. Szitnyai József polgármester névnapját ünnepelte tegnap a város tisztikara. A tanácssteremben d. e. 11 órakor összegyűlt tisztviselők lelkes éljenzéssel fogadták a belépő polgármestert, a kit tisztársai nevében Krausz Kálmán rendőrfőkapitány üdvözölt. Kiemelte beszédében, hogy a polgármesterhez az őszinte szeretet, mely tisztelet és hála fűzi a városi tisztviselőket, mert hiszen ő nemcsak jó főnökük, de igazi jó barátjuk is, aki nemes példájával buzdítja tisztársait a tisztas munkára és akinek jó szívra meghallja és megérti a szenvedők segélykérését nagy esze pedig mindig szép módot talál a bajok orvoslására, a fájdalmak enyhítésére és az igaz érdem méltatására! aki dolgozik reggeltől estig a közérdek mezején és a ki szerényen meghúzódik, nem várva ünnepeltetést és megelégszik tiszta öntudatával, hogy kötelességét hiven teljesítette! Nem természetes-e tehát a tisztikar ragaszkodása ilyen főnökhöz? Isten áldását kérte a polgármesterre, hogy adjon neki erőt és kitartást szép, de nehéz állásához és végül a tisztikar nevében kérte a polgármestert, hogy miután utóbbi időben egyesek nem állották a tisztikar orvul háta megett támadni és magában a tisztikarban viszályt támasztani, tartsa össze a tisztikar egyetértésben, egyesítse őket azon szeretetben, melylyel vele szemben viseltetnek és erélyesen védje meg az alattomos támadásoktól, mert úgy mond „ha szilárd az alap t. i. a tisztikar, szilárd lesz a reá támaszkodó épület is t. a város, és ekkor jövője is biztosított lesz.” Zúgó éljenzés követte e helyesléssel fogadott beszédet, a mely az utóbbi időben a tisztviselőkkel szemben nem nyílt módon megindult egyes támadásokra is czélzott. A polgármester megalta választott és felhívta tisztársait hogy ne csüggedjenek, tartsanak össze, fájdalommal érintette őt is a felhozott sérelem, de azért ő nem csügged, halad megkezdett igaz útján, melyet követie őt a tisztikar is. Alig csillapodott le az éljenzés, a

mást hagyta lelkemben. Szavamra mondom, e pusztán architektonikus szépségek emlékalbumom második kötetébe kerültek.

Az első kötetbe érdekesebb fényképeket rakogattam. Van közte fia, rabló, örült, agg, haldokló, szóval mindenféle neme az embernek. Megesik gyakorta, hogy egy-egy arcához hasonló is akad két vagy több példányban. S ilyenkor az első kép megrezdül, megclevenedik, bármennyi levél nyugodjék rajta.

Valóban nem merném megszővegni, néhány mondatban meghatározni azon föltételeket, melyeket az arcokon keresek, hogy az érdekesek albumába jussanak.

Egyszer megemlitem ezt a tárgyat a lánchidon mentünkben egy tehetséges iskolatársamnak. Ez ki-nevetett. Az óta mindig tartok a kinevetéstől. Irni merek róla, mert az irás holt betű, s egy tárczában, ha ki is írom a nevem, senki sem ismer rám az élöre, senkire sem teszek élő benyomást. A tárczában legfőbb arczképem adnám.

Ha e tollrajzomban valaki hasonlóságot talál ön-nönmagához, ha fogalmaim az arczról összevágna né-mely olvasó fogalmaival adjon reá viszhangot, hasonló tárczaczkékben. Igaz-e, kérdem, hogy a görög szobrász-at a szemét vaknak véste? Hogy van az, kérdem, hogy a mester megalkotja a milói Vénust és szem helyett fehér márványgolyót helyez azon üregbe, a honnan a lélek benső világossága kiáramlik?

A görög szobrászát nem törődött a szemmel, mert nem ismerte az emberben a lelket, a lelki világot. Nem törődött vele.

Pedig a lélek úgy rejtőzik a testben, mint a villamosság a felhőben. Ugy tör ki a szemem, mint kirópu az istennyila az elektromos gőcponton.

A test architektonikus szépsége, az ugynevezett természeti, vagy testi szépség is egyik alakítása, megjelenési módja a léleknek. De a lélek nem csupán építész, nem csupán szobrász, nem csupán kitűnő festője a bőrnek.

tanács teiem ajtajában feltűnt Podhragyi Pál prépost-plébános méltóságjeljes alakja, szép nyugodt arczával, aki segédlelkészével jött a patronatus fejét üdvözölni. A polgármester szép szavakban köszönte meg a meg-emlékezést, mire a szép ünnep befejeződött és a tisztviselők siettek vissza hivatalaikba folytatni munkájukat. A polgármestert felkeresték még az egyeseken kívül a a polgári társaskör, a dalárda egyesület, a Szitnya-Osztály, a népbank tisztviselői, mely egyleteknek ő az elnöke. A szerencsekívánatokhoz mi is szívvel járulunk hozzá. Eljen!!

A lyc. Petőfi-kör ünnepélye. A Petőfi-kör ez idén a vígadó nagytermében tartotta meg a szokásos 15-iki ünnepélyét, mely minden tekintetben igen szépen sikerült. A terem zsúfolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel, mely úgy az előadott szavakat, felolvasásokat, mint ez énekdarabokat nagy tetszéssel fogadta. Különösen kitűnt Gellén Barna VIII. o. t. Jókai „Útca szögletén ül a csonka hős” című remek költeményének pompás hangon elmondott és teljesen átmondott s átértézt elő-adásával. Sikerültek az ifjak költeményei is, a mi mind a mellett bizonyít, hogy lyceumunk Petőfi-köre nemcsak missiót teljesít az idegen ajkú ifjuság között, hanem kiváló gondot fordít a magyar szépirodalmi nyelv művelésére, előkelő íróink műveinek alapos tanulmányozására és megértésére. Az ünnepélyt Jankó János lyc. tanár rendezte, ki a Petőfi-körnek lelkes vezetője.

— Egy kis megjegyzés márcz. 15-éről. Elolvastam a „Selmezbányai Híradó” ama sorait, mely a a Gauzer László ur által, a hegybányai honvédelem-ozslopnál e hó 15-én tartott beszéde ama részletével foglalkoznak, ahol szemrehányással illette az ifjuságot és a honleányokat, hogy nines már bennök az a honlekesültség és a honleányoknak olyan könyeik, mint aminő az előtt a magyarokban volt. Az ünnepélyen jelen voltam s a „Híradó” szavai teljesen egyezők Gauzer ur beszédjével; de bennem még sem keltette a sajnálkozás érzetét, mivel szem előtt tartottam azt az arányt, a melyről Gauzer ur ugylátszik megfeledekezett. Azt tartja a közmondás, hogy „az idő mindent gyógyít” s nem hiszem, hogy a tisztelt olvasók erről már legalább is egyszer meg nem győződhettek volna. Tudjuk, hogy a fájdalom a legelső érzéskor a legfájóbb, az első benyomás a legélelkebb, idővel mindinkább csökken, s hosszú idő után az embert bár nem is közönyösen, de mégis sokkal enyhébben érinti, s nem képes már külsőleg is annyira nyilvánulni, mint az első érzéskor. Ilyeneket érzek én a haza mult történeli eseményeinek olvasásánál is; mikor gyerek koromban először tanultam a történelmet, tudtam nemcsak bensőleg, de külsőleg is láthatóan lelkesülni a haza dicsőségei győzedelmei iránt s nem egyszer könyeztet akkor szemem, s ép úgy eltudtam buslakodni a vesztesége felett; de felnöve többször ismételtén átolvastva már, bár alapjában mindig lelkesítettek s lelkesítenek most is a történelem egyes részletei, de külsőleg biz’ már nem tudnám mindenkoron oly őszintén mutatni a benső érzéseket. Vannak pillanatok amidőn még láthatólag is hat az emberre a mult iránti lelkesültsége, de az vagy a hangulat vagy a körülményektől függ. Pl. Ha a honvédeket előtűnk tették volna sirba, tudom, hogy akkor ép úgy külsőleg is mutatkozott volna a lelkesültség s a szomorító érzés, mint midőn Kossuth Lajos holt tetemét közénk hozták örök pihenésre; ez akkor oly szomorító s egyuttal mégis oly lelkesítő hatást idézett elő, hogy — azt hiszem — nem volt magyar, ki nem lelkesült s ne könyezett volna. S így lesz az nemkülönben, ha a hazát veszély fogja fenyegetni; tudom, hogy akkor aki magyar, nem fogja azt a közönynek látszó nyugalmat többé sem érezni, sem mutatni, de ép úgy felpezsdül benne is az a lelkesítő érzés tetté, mint ahogy ez elődeinknél volt, s a hon-

Ezek alsóbb rendű, őszlonszerű vegetatív, építő foglalkozásai a léleknek. Ezt robotképen végzi a lélek.

Ezenkívül érzék is a testi szervek útján a lélek, hall, lát, szagol, emlékezik, képzel, izlel; térfogatot, súlyt, hőt érez. Ebben meg az állatokhoz hasonló életműködést végez.

Az arcz előttem először is akkor érdekes ha a lélek az érzékek útján valami föltűnőt hall, lát észre vesz, s öröme, fájdalma megjelenik az arczon főleg a szemben.

Czirkuszban szívesen lefizetem a belépti jegyet, hogy megbámuljam a közönséget, mikor nevet, tapsol, mikor a gömbölyű arcokon kiül a megelégedés, a kerekre nyílt szemem kibukdácsol a jó kedv a maga isten alkotott megragadó egyszerű szépségében. Ha lehet épen a nép egyszerűbb elemeit figyelem meg, a bakát, a napszámot, a cselédet, az inasokat. Ezek nem presélik ki magukból az örömet, nem fűzik, nem öltöztetik, fésülik, vasalják a meggyőződést mint amott néhány paddal beljebb, hanem angyalmódra szalajtják ki a szemükön-szájukon.

Hátha egy fiatal szép leány kaczag a maga eredeti tüzes jó kedvében, nem érdekesebb-e egy borotvált öreg angol kocsnisnál?

Bocsánat, nem én szerkesztem ezeket a faragatlan ellenvetéseket, hanem szemembe vágja az utczán lakó bölcsészkedés. Ilyen együgyű ellenvetésre rég megadta Arisztoteles a felelet módját: valamely dolog fölülmúlhatja a másikat ha eminnen vizsgálom, de alanta állhat, ha más felől tekintem.

A szép leány szebb lehet a borotvált öreg angolnál természetes testi szépségre nézve, de ugyanakkor meg-eshetik, hogy kevésbé nevet jóízűen, mint az öreg.

Ha pedig ép oly jókedvű, óh akkor az angol unalmas ficzkó a nevető szépség előtt.

S ugyan ki marad érzékellen a szép alkotásu arcz előtt, még akkor is, ha ez csak így természetesen szép és semmi egyebet sem fejez ki.

De a szép maszkot hamar felejtja a legszerelme-sebb férflu is. Sőt a nők is kitűnően sejtik, hogy a

leányoknak is lesz már látható könyük is, s nem lesz akkor szüksége egy igaz magyarnek lelkesítő szóra, a midőn megjő az alkalom a tette. Abban teljes igaza volt Gaizer urnak, hogy legalább virággal rótták volna le a hölgyek elismeréseket a honvédek hősiessége iránt, ezen magam is csodálkoztam, hogy már a büszkeség, hogy helységök ily emlékekkel bir, nem adta nekik azt a gondolatot, hogy legalább egy csokor virággal emlékeznének meg ilyen napon a hősokról. Reméljük, hogy jövőre nem lesz már ok a panasza virághiány miatt. S a lelkesültséget ne csak a könyvekben, de a szemek kifejezésében is keressük, s azt hiszem, hogy ott meglehetősen nyomát is találjuk, mert hisz „a szem a lélek tükré!” s ha bebizonyításra kerül a dolog, akkor meg majd a tett beszél. *Egy igaz honleány.*

— **Polgári lövöldékről.** Betegen indult volt téli álmára öreg lövöldénk. Befészkelte magát valami sorvasztó baj amugy is elyengült testébe s barátai aggódva lesik ébredését. Felébred-e és ha igen csak azért, hogy ismét elszunyadjon — örökre, avagy akad orvos, aki felismerve baját gyógykezeltetni fogja s visszadja régi viruló egészségét, életét? Három évszázados multja s a cél, melyet szolgál, méltán megérdemelne, hogy akadjanak e városban férfiak, akik a végpusztulástól megóvják! Hogy lövöldénk évről évre hanyatlak, látja mindenki, aki csak egy kicsit is érdeklődik annak állapota felől. A tagok száma évről-évre esőkken s ha vasárnaponként az ember felvelődik a lövöldére, hát bizony szomorúan látja, hogy ott, hol még néhány év előtt nagyszámu vig társaság keresett és talált nemes szórakozást a czéllövészet mesterségében, most 1—2 lövészer erőlködik erőszakolt puffogatasával gyenge életjelt adni a lövölde életéről. Voltak akik azt hitték, hogy ezen hanyatlásnak főoka a mult évig szokásban volt „beszték”-nek tulajdonítható. Eltörténtek tehát a „beszte” adást azon reményben, hogy ezzel a bajon segítettünk s hogy lövöldénk ismét virulni fog. Sajnos — csalódtunk! Más baja kell hogy legyen tehát lövöldénknek, melyet kifürkészniünk kell, hogy meggyógyíthassuk. A mi szerény nézetünk szerint ezen bajnak nem kis része az anyagi dolgokban keresendő. Az eddigi szokás szerint ugyanis minden lövő lövészenként 2 krt köteles befizetni, mely pénzüsszegeből a napi kiadások lesznek fizetve, a fennmaradó rész pedig a lövők egysége szerint a lövőknek visszafizetetik. Mig azonban a gyakorlottabb lövő majdnem egész befizetett löpénzét visszakapja, addig a kezdőnek bizony alig jut ki néhány krajczár abból. S ha most még számba vesszük hogy a gyakorlottabb lövők a kitűzött díjak elnyerésére is sokkal több valószínűsége és reménye van, mint a kezdőnek, könnyen beláthatjuk, hogy a kezdőnek, különösen az első időben, míg némi gyakorlatra tesz szert, nagy anyagi áldozatába kerül a lövészet élvezete. Ezen bajon kell tehát első sorban segíteni, melyre a módot hisszük és reméljük lövöldénk vezető férfiai megtalálni fogják. Hogy a lövésztársulat jelenleg, sajnos, betegeskedő fölövészestere helyett, ki betegeskedése miatt ezen állala oly dicséretes buzgalommal viselt tisztjéről lemondani szándékozik, éppen e válságos időben oly férfit kell majd választani, aki tekintélyével, akaratával és buzgalomával a lövöldét a válságos átvezetni képes lesz, azt hisszük, éppen olyan szükséges, mint a viharba kerülő hajónak az ügyes teendőit jól végző kormányosra.

— **Rendőri hírek.** Az óra tolvaj Zsigmond János czipészegédet ma elfogta a rendőrség s átkísérte a kir. járásbírószághoz. — **Betörés.** Folyó hó 15-én éjjel feltörték Králik Mihály padlását s elemelték összes füstölt husát, sonkát, szalonát, oldalast és sok fehérneműjét. A megindított nyomozás Simó György többször bűntetett napszámos ellen irányította a gyanut, aki bár tagadta tettét, a sok terhelő körülmény következtében átadatott a kir. járásbírószághoz. — **Óra topás.** Folyó

puszta természetes szépség csak legalsóbb fokú, leggyöngébb, s leghamarább muló vonzó erő.

Bátor voltam ezt egy művelt hölgytől megkérdezni, s ő osztotta véleményemet. A férfiakat pedig sokkal jobban ismerem, sem hogy közismeretű elveket vallassak ki belőlük.

A jó kedvnél sokkal érdekesebb a fájdalom, és pedig a szorosan vett testi fájdalom. Láttam sok haladoklót, ibolyaszínű szederjes ajkat, csücsös, ártetsző bőrű fülcimpát és orrt, fogtam halálverítéktől izzadó homlokot, tenyért, beszéltem sok tolvajjal betörővel, elkísértem őket sétatira, munkájukba, mikor kertünkbe kapálni, udvarunkba fűrészelni jöttek. Láttam az érzéki bűnök nyomorult vonásait e szegény, sajnálandó teremtményeken.

S bár a gyilkosságoknak s más rettentő állati bűnöknek nem voltam szemtanuja, a kihallgatásoknál sokszor jelen voltam, s észrevettem, hogy minden bűn egy-egy külön arcizmot rándít meg az emberi arczon.

Következőképen, a hányaszor a gonosztevő elkövelet a bűnt, vagy visszaemlékszik reá, ugyan annyiszor igénybe veszi, gyakorolja, fejleszti, dagasztja az arcizmot, ezt az áruló, titkokat eláruló arcizmot.

Kifejlődik ám az izom az arczon is, nemcsak a karon, lábakon, mellen.

S hogy minden testi bűnnek meg van a maga természetű rendelt arcizma, onnan is megtetszik, mert a dühre, irigységre, féltékenységre s egyéb megnevezhetlen szenvedélyekre minden ember reáismer más arczán, mint afféle közös, általános ismertető jelekre.

A tornázót megismerjük kezéről, lábáról; a bűnöst sokszor arczáról.

I. Napolentról azt mondják, ha nagy dühbe jött, homlokán egy vörös folt gyult ki. Rendkívül jellemző arczot mutatnak a sebesültek.

A fényképszet persze meg nem lesheti a szörnyű jeleneteket, nem tolatkodhatik oda a szenvedőkhez, s a festő is csupán saját emlékező tehetségére és képzeletére van hagyatva, a midőn lelkében a bűnössel együttérezni, gondolkodni, dühöngeni iparkodik, hogy eltalálja a jellemző vonást a váznon.

hó 17-én délután érkezett a városba Stropf Rezső besztercebányai gyáros, aki a Hungária szállóban vett lakást. Alig tette le pakkját, észrevette, hogy 150 ft értékű órája eltűnt zsebéből. Jelentést tett a rendőrségnél, mely a nyomozást megindította. Az óra megkerült. A vendégszoba asztalán találtatott meg. Mint-hogy az eset rejtélyes, a nyomozás tovább folyik. — **Verekedő tűzör.** Petrincez János tűzoltóór folyó hó 17-én este alaposan bepálinkázva megvert egy asszonyt, aki a tűzoltó őrszobába ment be valamit kérdezni. A vitéz tűzört, aki nagy utcai zajt csapott, a rendőrök csendesítették le, úgy, hogy a hűvösre tették felhevült vére lecsillapodásáig. — **Egészségügyi vizsgálat.** Kuti Isván rendőrkapitány Dr. Kapp Jakab h. tiszti főorvossal a mult héten Hodrusbánya és Belsőbánya külterületében egészségügyi vizsgálatot tartott. Megvizsgáltattak az összes üzletek, korezmák, mészárszékek. Az eredmény kielégítő; törvényellenes állapotot sehol sem találtak. — **Mező égés.** Mult vasárnap délután játszó diákok meggyújtották a Sobó-hegyen a száraz fűvet. A tűz gyorsan terjedt és elégetett mintegy ezer drb fiatal fűcsemétét. Az erdő is meggyuladt volna, ha a közellakó majorosok nem akadályozták meg a tűz tovaterjedését. A kár így is elég nagy. A vizsgálattal megindított s a kapitányi hivatal a legszigorubbán fog eljárni a tettesek ellen.

— **Vidéki hírek.** Márczius 15. Zsarnóczán. A nagy nap ünnepe a következő rendben folyt itt le: reggel 9 órakor ünnepélyes nagy mise tartott a plébánia templomban. Este 7 órakor a zsarnóczai tűzoltóság fáklyás menettel zene mellett a piacra gyülekezett, hol Schiller Gábor ünnepélyes szónoklatot tartva méltaita a nap fontosságát. Ezután a fáklyás menet szép rendben le s fel járta az utcákat a „Hymnus”-t és „Szózat”-ot énekelve. A lelkesedés oly nagy volt, hogy a menetet több száz főre menő tömeg kísérte, mely aztán rágyújtott a leghazafiasabb dalokra. Székely Géza tűzoltó parancsnoknak és Petrovszky Alajos bírónak nagy érdemeik vannak, hogy sikerült ily impozáns ünnepélyt rendezni. A fáklyás zene után a kaszinóban bankett volt, melynek programjáról lapunkban már megemlékeztünk.

— **Monstre hangverseny.** Az apácza-zárda szegény növendékei javára április hó 23-án rendezendő, szavallattal egybekötött monstre hangversenyre az előkészületek nagyban folynak. A védnöknei tisztségre Horváth Béla főispánunk kedves neje ő méltósága fog felkérteni és reménylik, hogy e tisztséget elfogadni is kegyes lesz. A közreműködésre felkértek és közreműködésüket eddig megígérték a következők:

Öz. Berzeviczyné Margit és Mariska leányával, öz. Schusztar L.-né Margócsy Gizit és Maresa, Fekete Emmi, Király Ernő, Fekete István, Puky, Knoblauch, Poncez, Cehodora, Knezovits, Alföldy Z., Novotny apa és fia, Vodráska, Westhoff, Kiss Fr., Kadlec, Hidvéghy, Dobó, Altman Imre, Haverla, Hlavathy, Szpiska, Schvott, Friebert, Tuka, Andreides, Thuránszky, Geiger Zs., Wolf Péter, Janosovszky, Moszkovcsák, stb. A főrendezői tisztet Krausz Kálmán r.-főkapitány, a zene- és énekkar vezetését Bachraty József a dalárda karmestere vállalta el.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Frömmel Ottóné, szül. Horek Mária ezüstgyári munkás neje e hó 13-án gyufaoldatott ivott öngyilkossági szándékból. E tetteire melynek a gyorsan alkalmazott orvosi segítség folytán, súlyosabb következménye nem lesz, az indította, hogy férje az utóbbi időben mindig késő éjjel jött haza, mi a fiatal áldott állapotú asszonyt nagyon elkészerítette.

— **A kaszinó-egyesület közgyűlése** f. hó 13-án a tagoknak szokatlanul élénk részvétele mellett tartott meg. A közgyűlésen Farbak István orsz. képviselő, a kaszinó elnöke, elnöki megnyitójában igen érdekesen adta elő a kaszinó immár 67 évre terjedő történelmének főbb mozzanatait, melyek a kaszinó mostani tagjai előtt teljesen ismeretlenek. E szerint az egyesület

Az érdekes arczok tehát pillanatnyi jelenetek. S a mit az utcán hordunk, az rendszeren csak maszk.

A maszkot minden előkelőbb vacsoránál fölteszük s ha a jó kedv kissé kibontakozik, átfut az ereken, akkor leveletjük arczunkról, akkor kezdődik mulatsága.

S e szabály alól a nők sem tesznek, nem is tehetnek kivételt, mert ők is emberek. A maszkokra nem vagyok kíváncsi, azok lelkemben a harmadik albumba kerülnek.

A maszkot rögtön re géli mosakodás után fölveszi az arcz. Ezt szoktuk látni magunkon napközben a tükörben. Így érthető, hogy az álmos, haragos, jó kedvű ember igen sokszor nem ismer saját maga esetlen vonásaira a tükörben.

A maszkot vacsora után veti le ösztönszerűleg az ember, mikor ásítani kezd. Az alvó ember arczán nincs maszk.

Az arczot tehát nem igazi rendeltetésére használjuk, hogy a lélek az ő megengedett gondolataival helyet foglaljon rajta, hanem arra, hogy nem létező lelki hangulatot hirdessen, hogy hazudjék.

Nem egyszer fáj már minden arcz izmom, mikor ok és kedv nélkül soká nevetnem kellett.

S ezt az unalmas arczjátékot megismerjük ám egymáson, tudjuk, hogy hazugság, s mégis megkívánjuk másón, s tesszük magunk is.

Sokszor megessét velem, hogy mulatság után, mihelyt kiértem az utcára, arczom megnyult, mint a fáradt ember mikor pihenni tér.

A lélek kevésbé farszítja az arczot mint a hazugság. A lélek az éltető erő, a hazugság az emészető láng. A maszkot utáljuk, felejtsük, s a mire sok év múlva is emlékezünk, az a lélek, a láthatatlan lélek.

A második föltétel, melynek meg kell felelnie az arcznak, ha albumom első kötetébe akar kerülni, az, hogy az arcz emberi legyen.

A vegetációval a növényekhez, az érzékeléssel az állatokhoz hasonlítunk, de emberré a lélek sajátos működése által jutunk s ez a gondolkodás és akarás.

S itt fejlődik az ember széppé és hatalmassá.

Laius.

1831-ben alakult meg; tagjainak száma 41-gyel volt kiszabva, úgy hogy ennél több tagot az egyesülethe felvenni nem lehetett s a belépni szándékozónak néha évekig kellett várnia, míg egy-egy tagsági hely megüresedett. A tagok kártya és biliárd után játékdíjakat nem fizettek, a tagsági díj azonban az akkori viszonyokhoz képest igen jelentékeny volt. A kaszinó első éveiből egyetlen egy tagja az egyesületnek van még életben, nevezetesen Richter György nyug. bányatanácsos (szerkesztőnk édes atyja) ki 1837-ben lépett az egyesületbe s annak immár 60 éve tagja. Az 1848-ban megindult szabadságharc, melynek most az ország 50 évfordulóját ünnepli, s mely ünnephez a kaszinó-egyesület is örömmel és lelkesedéssel csatlakozik, az egyesületet is válságba sodorta s az alighanem teljesen megszűnt volna létezni, ha egyik buzgó tagja, Hanko, mintegy két éven át saját költségén fenn nem tartja. Az ötvenes években az egyesület, új szervezettel ismét új életre ébredt s mai napig fenntartotta magát mindig híven teljesítve kötelességét a város társadalma iránt, melyet magában egyesített. Ezt a feladatát ma sem teljesítheti jobban, mint ha testtel-lelékkel csatlakozik a Sobó Jenő kaszinói fog által fölvetett és propagált eszméhez, mely a mosiai két kaszinó egyesítését czélozza, s ha annak megvalósítását őszintén elősegíti. Az egyesületnek 1897. év végén 136 belső és 13 külső, összesen tehát 149 tagja volt, mult évi bevétel volt 2351 ft, kiadása 2430 ft 33 kr. tartalék-tőkéje 1807 ft 78 kr. A hiány onnan ered, hogy a kaszinó 200 ft költséggel királyunk és királynénk ő felségeik arczképeit festette meg Zsitvay J. gymn. tanár által. Az 1898. évi előirányzatot a közgyűlés 2365 ft bevétellel és 2401 ft kiadással állapította meg, melyből azonban a telefon berendezésére szánt 50 forintot mindaddig fel nem használja, míg a két kaszinó egyesítésének ügye véglegesen eldőlt. Ezután Sobó Jenő akad. tanár már ismeretes indítványa a most fennálló két kaszinó egyesülése ügyében az új kaszinó épületének terveit is bemutatta. A indítványt a közgyűlés lelkesedéssel és egyhangulag elfogadta, az indítványozónak önzetlen fáradozásáért, buzgalkodásáért köszönetet szavazott s az e czélre megalakítandó 12 tagú bizottságba a maga részéről Wankovits Lajos, Händel Vilmos, dr. Goldstücker Márk, Krausz Kálmán, dr. Stuller Gyula és Sobó Jenő tagokat küldte k, oly felhívással, hogy az ügyet a másik kaszinóból kiküldött hat taggal együttesen és mielőbb tárgyalják s a tárgyalás eredményét ez esetleg összehívandó rendkívüli közgyűlésnek előterjeszszék. Az ezután megejtett tisztújításon elnökké egyhangulag Farbak István, alelnökké Händel Vilmos, jegyzővé Krausz Kálmán, könyvtárnokká Sztitnyai József, pénztárnokká Surjanszky Kálmán, gondnokokká Pachmájér János, választmányi tagokul Fekete Lajos, Jezsovits Károly, Sobó Jenő és Wankovits Lajos, a számvizsgáló bizottság tagjaiul pedig Bernhardt Adolf, Fiedler Gyula és Kostenszky Adolf, tehát kivétel nélkül a régiek, választattak meg.

— **A selmeczbányai takarékpénztár** e hó 17-én tartotta meg 50 éves jubilaris közgyűlését. A közgyűlés mindenben elfogadta az igazgató választmány indítványait és így 5000 frtot szavazott meg a létesítendő árva és szeretet ház javára oly kikötéssel, hogy ezen intézet vezetésére némi befolyást gyakorolhasson. Az igazgató választmány, az ügyész a régi maradt, csak három új igazgatósági tag lett választva még pedig: Hrencsik Károly, Fodor József és Székely Vilmos. Az idei osztalék részvényenként 34 frtot tesz ki és a szelvények már beváltak. A jubilaris ünnepi beszédet Heinz Húgó intézeti ügyész tartotta. Végül megemlítettük, hogy Pauer János a takarékpénztár történetét igen érdekesen írta meg, s ez egy csinos füzetben nyomda festéket is látott. Az ünnepi közgyűlésen megjelent az agg Goldbrunner Sándor nyug. főispán és ki 50 év előtt indítványozta ezen intézet alapítását és a kin kívül még csak két alapító tag él városunkban, ez: Nagy István és Pischl János. A jubilaris közgyűlés a szokásos renumeracion kívül a négy buzgó tisztviselőnek 1000 frtnyi, tehát egyenként 250—250 frtnyi külön jutalmazást szavazott meg.

— **Akadémiánk önképzőköre** ma azaz vasárnap d. e. 10 órakor Kossuth halálának emlékére az új akadémia növénnyani termében gyűlést rendez, melyre a nagyérdemű közönség ezennel meghívatik.

— **A tavaszi álamvizsgák** bányászati akadémiánkon folyó hó 12—16-án tartattak meg. Vizsgára jelentkezett 6 bányász és 4 vaskohász. A vizsgát valamennyien kiállották, még pedig 2 jeles, 4 jó és 4 elégséges eredménnyel. Az államvizsgán mint miniszteri biztos Szathmáry Béla miniszteri tanácsos vett részt, ki f. hó 17-én városunkból elutazott.

— **Az emelendő új akadémiai épület** tervrajzai és költségvetése, mely utóbbi a fűtő és világító berendezés, a vízvezeték és a felszerelés nélkül 253,000 frtra szól, elkészült s a munkálatok végrehajtására a nyilvános pályázat még e hó folyamán fog kiírtni. Az épület fűtése tárgyában a felügyelő bizottság Farbak István orsz. gyűl. képviselő elnöklete alatt a folyó hó 16-án megtartott ülésében tanácskozott és — habár ez körülbelül 30000 frtnyi költséget igényel, — a vízfűtéssel kombinált gőzfűtés berendezését ajánlotta a pénzügyminiszteriumnak. Az épület felépítésére és berendezésére szánt 300000 forint, az eddigiek után itélve, nem elégséges s a teljesen fölszerelt épület legalább 400000 forintba fog kerülni. A tervezett épület homlokzathosszasága 86, az oldalszárnyak hosszúsága 40 és 30 méter. Ha tekintetbe vesszük, hogy az erdészeti új akadémia csak 48 m. hosszú és 31 m. széles, akkor az új épület több, mint másfélszer-akkora lesz, mint az erdészeti akadémia. Az utóbbinak beépített területe 1245, az új épületé, a melléképületek nélkül, 1275 négyzetméter lesz.

— **A magyar turista egyetel szittnya-osztálya** f. évi márczius 28-án d. u. 5 órakor a városház tanácstermében évi közgyűlést tart. Tárgy: 1. Jelentés

az osztály évi működéséről. 2. Az 1898. évről szóló számadásnak, s a számvizsgálók jelentésének előterjesztése. 3. Az 1898-ik évi költségvetésnek megállapítása. 4. Az összes tisztikarnak három évre való megválasztása. 5. Indítványok. Az osztály április 11-én, mint az 1848-iki törvények szentesítésének 50-ik évfordulóján a polgári dal- és zenekörrel együttesen estélyt rendez, melynek közelebbi részleteit ismertetni fogjuk.

— A selmeczi népbank XXVII. évi közgyűlése március hó 28-án délután 2 órakor az in'ezeti helyiségben tartatik, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. A közgyűlési elnök és jegyző választása. 2. A meghatalmazások vizsgálatáról szóló jelentés. 3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésének és ajánlatának tárgyalása. 4. Az aligazgatói állás betöltése. 5. Három részvényesnek kiküldése a jegyzőkönyv hitelesítésére. A meghatalmazások f. évi március 23-án délelőtt 11 óráig a népbank helyiségében átadandók. Az igazgatóság. Ezen pénztintézet mult évi forgalmáról már beszámoltunk, valamint az igazgatóság jelentésének és a mérleg főbb tételeiről.

Színészet.

Kukta kisasszony — Ördög mátkája — Kék asszony — Görgei Arthur — Alarczos bál — Faust.

Mielőtt a lefolyt hét műsoráról beszélnénk, el nem mellőzhetjük ama sajnálatunknak adni kifejezést, melylyel a körünkben időző színtársulat csekély pártolását látjuk. Azt, ugy hisszük, elismeri mindenki, hogy e csekély pártolásnak oka nem az, hogy színészeink talán nem felelnek meg feladatuknak; volt alkalmunk meggyőződni róla, hogy e társulat úgy az operette, mint a dráma terén jó erőket rendelkezik. Az itt Selmecezen a színészet iránt tapasztalt közönyt más oknak kell tehát tulajdonítanunk; kimondtuk már e tárgyban nem egyszer a szót; ezt most ismételnünk kárba vesztett fáradság. Attól tartunk, nem is fognak e tekintetben a körülmények változni, míg Selmecezen nem lesz tisztességes színház, s nem csak papirosan létező, de céltudatosan, lelkesen tényleg működő színésztársulat egyesület, az itteni társadalom vezérelemeiből alakulva; mert, sajnos, itt egy szerepet nem vívó egyén szava, ha az illető még oly szakavatott, s a felkarolt ügyet lelkesen és ügyesen vezetni tudó volna is, elhangzó szó a pusztában. — Legyünk igazságosak! Hogy lehet a színésztől követelni, hogy odaadással alakítsa szerepét, ha ürességtől kong a ház; ilyen lélekemelő látványban pedig elég gyakran gyönyörködhetik (?) a Selmecezen szereplő színész. De most térjünk át színházi beszámolóinkra.

Szombaton e hó 12-én a „Kukta kisasszony” került színre. *Szepesi Szidi*, mint Liza grófnő, a kukta-kisasszony, nemcsak szép éneke, de jó játékaért is méltán aratott tapsokat, jó partnere volt *Bátosi Endre*, mint Arzen gróf. Sikerült alak volt *Kiss Pálfi János*, mint Krisztoforó, *Somlár Zsigmond* mint Kuk Leopold, *Erdélyi Margit*, mint mist O-Nelly társalkodónő. *Bera Rózsa* a neki sajátos elevenséggel személyesítette Lianát.

Vasárnapon Géczy István népszínműve, „Az ördög mátkája” került sorra. A határos jelenetekben gazdag színmű sikerült előadásban került a lámpák elé, dacára a majdnem üres háznak. *B. Polgár Fáni* (Anna) *Szepesi Szidi* (Verme Judit) valamint *Bátosi Endre* (Andor) a népszínmű drámai elemének vívői, derekasan megfeleltek feladatuknak; *Somlár Zsigmond* is jól adta *Botár Márton*-t, kiből fölébred már a gyilkos sejtelem, hogy első feleségétől való fiát Andort szereti második neje, Anna. A megrázó drámában kedves idillként vonul át *Baricza* és *Pál Miklós* tiszta szerelme, mely egyszerűen nyilvánul, mint szokott lenni a természet romlatlan gyermekeinél. *Bariczát Kovács Ilka* személyesítette, kedvesen, naívu, természetihven, *Pál Miklóst* pedig *Kiss Pálfi János*, szerepéhez illően elhagyva a fölösleges mókát, csak a helyén való humornak engedve. Hogy *B. Polgár Béla* sikerülten adta *Hirós Firtos Istvánt*, azt említenünk is fölösleges.

Hétfőn, 14-én megismételték a „Kék asszony”-t, üres ház előtt.

Kedden, e hó 15-én, a „nagy nap” alkalmából *Ferenczi Ödön* „A szabadság ébredése” című drámai jelenetet, és a „Görgei Arthur” színművet adták.

Szerdán a bohóságokkal, varallan fordulatokkal teljes „Alarczos bál” című vígjátékot, melynek fő alakjait, *Koczor Pál* töképezést, *Magda* és *Vera* szobaleányokat, *Turnai fodrászt Polgár Béla*, *Polgár Fáni*, *Bera Rózsa*, és *Kiss Pálfi János* személyesítették kitünő humorral. Sikerült, kacagásra ingerlő alak volt *Somlár Zsigmond* is Árgyellán Tögyer szerepében.

Csütörtökön „Faust” nagy operette került színre, ez egyszer teli volt a ház, mi növelte a szereplők jó kedvét. *Bejczy György* (Faust) és *Szepesi Szidi* (Margaréta) éneke zajos tapsokat aratott, *Kiss Pálfi János*, mint Siebel szabó, derült hangulatba tartotta a házat, s *Polgár* mint Mefeles — ördöngösen jó alak volt, s jól festett mellette *Erdélyi Margit* mint Mártha.

Selmeczi teleton-hirmondó tudósítása.

Zóna idő: március 20-ika, vasárnap d. e. 9 óra pontban. Jövő heti hangversenyünk spékelve felolvasással a következő lesz:

1. Cavatina a „Pracsovnya” operából, éneklő a fufnya vegyes seprősök kara.
 2. A polgári kimenő szerepe tekintettel a házi békére. Felolvasa egy tapasztalt kimenős.
 3. Legnépiesebb népdalok, éneklő Maneci néni kofa-asszony.
 4. Bölcső dal a kisderek számára, éneklő a dézsa tündérek bővített kara.
- Notabene! Ha kellő számú jelentkező lesz, telefonice arabs nyelvet is tanítunk, mert szeretnénk, ha Selmecezen mindenki tudna arabusul.

Külföldi híreink.

Spanyolország a tönk szélén áll. Kubát el akarja adni. Ha árverésre kerül a dolog, egyik városatyánk, ki a kubában gourmand, küldetik ki.

Oroszországnak annyi a fölöslege, hogy hajlandó villatelepítést felépíteni, bár nagy risikóval jár.

Pekingből tudósítanak, hogy az etiquette kérdés a mennyei birodalom ura és Henrik herceg közt úgy oldatot meg, hogy a mennyei úr és a herceg négyközláb mentek egymás elé.

Brüsszelből egy fejedelmi pörpatvarról értesítenek. Mivel nálunk a politika nem szegény embernek való s előttünk sok elretentő példa van, ezt a politikai hirt nem közöljük.

A New-Jorki piros bálon, a hol minden díszit és jelmez piros volt, a tánczosok kutya-macska négyest jártak el a négyes nagyszerűen sikerült, mert a férjek feleségeikkel táncoltak.

Kamcsatkában megszűnt minden politikai élet, a mióta Selmece nem kap róluk tudósítást.

Belföldi híreink.

A magyar bába-egyesület önképző köre tegnap este tartotta táncestélyét a városligeti nagyvendéglőben. Megelőzőleg hangverseny volt, a melyen a bábák férfikart adtak elő. Tánczrend egy eleven kis bébé volt.

Egyik vidéki lap ezt a hirdetést közli. Sabadkéből eladó egy eczetgyár, mely valóságos aranybánya. Nem jó volna megnézni?

A fővárosi adófelügyelőségél húszezer darab restancia van, a miniszterium tisztot küldött ki, a ki pontosan kiszámítja, hogy ennek feloldozása helyett hány pipa dohány szivott ki.

A „Hét” szerkesztője minket is megkérdezett, hogy ha Petőfi élne, mit csinálna? Válaszunk: eljönne hozzánk és megnézné a Petőfi utcát, aztán szegényében eltagadná, hogy valaha itt járt.

A beregszászi elemi iskola, mint a beregmezei tantfelügyelő jeletti, a selmeczi mintájára készült, a külbönség csak annyi, hogy ott a gombák a falon táblákon, nálunk természetben láthatók és tanulmányozhatók.

Körmöcbányán marcz. 15-én eldördült egy mozsár, elsütésénél jelen volt a város, a dördület egy időre kiverte az álmot a szemekből.

A nemzeti színházon azért nem tűztek ki kedden zászlót, mert egy selmeczi kir. hivatal betiltotta.

Brassóban a rendőrség tetteg bántalmazott egy fiatal embert, a ki a királyt éltette, de azért a főispán lapja mégis azt írja, hogy a magyarság lelkesedése lélekemelő volt.

A fővárosi elemi iskolákban 15-én egész nap tanítás volt, hogy a jövő nemzedéke e napon ne lábatlankodjék mindenütt.

Egyik alföldi városunkban a diszbantett után hajnalban szavalta a vendéglős a Talpra magyart.

Szegeden a színészek a népnek, nálunk a színészek önmaguknak tartottak ingyen díszelőadást.

Helyi híreink.

A kaszinói divának, mivel 1881-ből való régiségek Kreith grf. szabadságharcai gyűjteményei közé kerülnek. Sok szép perczet láttak.

A leendő új kaszinóba ajánlunk egy oly szobát is, ahol testvériesülni lehessen ingüjban, pipázva more patrio.

A városi vígadónak akkor lesz virradója, ha a városházára ráborul a sötét éjszaka és mindenki nyugalomba tér.

A polgárság által marcz. 15-ikén rendezett nagy bankett, úgy mint más városban, itt is lelkesen folyt le. Ezt a kegyeletet a hazafiaságot fenntartó szép szokást nem szabad abbahagynunk. Csak a hangulat jellemzését hozom fel, hogy elfogyott két liter bor és egy malacz.

Az ifjúság hazafias estélyén annyi polgár jelent meg vendégképen hogy a lelkes ifjak vendégszeretettel kiszorultak. Nagyon örülünk ennek a szép egyetértésnek, mely az ifjúságra nézve lélekemelő. (E hír 1885-ből való).

A takarékpénztár csak azon esetben hajlandó a kaszinót felépíteni, ha a tagok mindegyike 100—1000 frtig terjedő váltó kölcsönt vesz fel.

Ugy halljuk, hogy városunkban is megalakul a színpártoló egyesület, melynek az lesz a dolga, hogy a város által megajánlott subventiót (4 frt 50 krt) küldöttségileg átadja a társulat legtevékenyebb tagjának — a sugónak.

Miután a leányzók sikerrel tették te a vizsgálatot, legközelebb megkezdik az újságok kihordását, már is sokan előfizettek a lapokra.

Színészeink holnap búcsút mondanak, tiszteletüket hagyták azoknak, a kikhez egyszer sem volt szerencsájük.

Hirmondó.

Női divat jelentés.

Bátorkodom a t. hölgyközönséget figyelmeztetni, hogy bécsi bevásárlási utamból vissza érkeztem és a legujabb

párisi és bécsi

Model kalapokat

dus választékban a tavaszi és nyári idényre magammal hoztam. Ezenfelül a legujabb napernyőket, bőr- és selyemkesztyűket, gyermek ruhákat és kötőket is, valamint a legujabb férfi nemezkalapokat, nyakendőkötőket és fehérneműket dus választékban, a

legolcsóbb

árban árusítok.

Női kalapok átalakísl elfogadtatnak és a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

Kérem üzletem meglátogatását és maradok

kiváló tisztelettel

Herczog M.

Ezen üzletben egy ügyes tanulóleány felvétetik.

Gyár: Alsó Hámor, Bars megye.

Gyári főraktár: BUDAPEST, Andrassy-ut 29. (I. em.)

Raktár: BÉCS, I., Seilergasse I. szám.

A „SZANDRIK” ezüstárú-gyár,

mely az 1752-ben Selmecezbányán alapított Geramb J. J. unio tulajdona,

saját vagy adott rajzok szerint előállít:

mindennemű ezüstárút, és mint asztaldiszket, gyümölcsstartókat (jardiniéres-készleteket), zsirandókat, gyertyatartókat, serlegeket, dísz-émléktárgyakat és versenydíjakat, mindennemű evő-készletet gazdag választékban, pipere-tárgyakat. stb. stb.

ÚJ ÜZLET MEGNYITÁS!!!

Bátorkodom a helybeli és a vidéki nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Selmecezbányán a Deák Ferencz-utczában (Ochtendung-féle házban)

üveg- és porcellánkereskedést rendeztem be.

Raktáron tartok: porcellán, lámpa, tükör, kép és mindennemű üveg árukat, a legnagyobb választékban.

Elvállalok az üvegszakmába vágó megbízásokat, u. m. kép, és tükör keretezéseket és ablak bevágásokat, a mely czélra, egy szakértő üzletvezetőt alkalmaztam. A midőn fentjelzett új üzletemre a n. é. közönség becses figyelmét felhívni van szerencsém, bátorkodom egyúttal arról is értesíteni, hogy előnyös összeköttetésem folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy az áruim eladását, mint a bevágatási munkákat legjutányosabb árban eszközölhetem.

Ezen alkalomból egyszersmind bátor vagyok a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ugyanezen házban levő fűszerüzletemet a szomszéd bolti helyiségbe helyeztem át.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok teljes tisztelettel

Stark Mihály,

üveg- és porcellán kereskedő.

házakhoz alkalom adtan minden e szakmába vágó czikkeket készségezen